

Szerkesztőség:

Petöfi utca 1 szám II. emelet
Bérmentelen leveleket csak ismert
kézzel fogadunk.

Hirdetési szabályok:

Petöfi-utca 1. sz. (Ungerleibor Albert
könyvnyomdájában)

Hirdetési díjazás szerint:

Egyes szám 15 kr., nap- és vasár-
nap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Table with subscription rates: Helyben házhoz hordva, Vidékre postán küldve, Féléves ár, Fél évre, Negyed évre, Egy óra.

Arad, október 14.

Hozzánk legközelebb álló politikai
hir ma az, hogy az osztrák miniszterium
részleges krízisen ment át.

Mindkét felmentés és kinevezés vá-
ratlan meglepetés volt, mit bizonyít az
is, hogy még a felhivatalos lapok se
tudták róla előzetesen.

A "Freudenblatt" a kri-
zistól ezt írja:

A Taaffe-kabinet ezáltal átalakul és
kiegészül, mi kissé meglepően hatott.
Legnagyobb forog fenn semmi kézzelfogható
ok ez átalakulásra nézve, melynek ezúttal
készen áll a kabinet nagyobb egyöntetű-
sége, oly egyöntetűsége, mi a jobb oldal
irányának megfelelő és az összmíniszteriumot
szokkolt bensőbb összeköttetésbe hozza
a többiekkel, mint eddig volt.

Igy ír a bécsi felhivatalos lap
Schönborn grófnak, kinek meglepő kine-
vezetése, úgy látszik, őt is szinte za-
varba hozza.

Hogy különben mifélek Schönborn
grófnak fent említett politikai művei s
azokban foglalt eszméi, jellemzők az
alábbi sorok, melyek a grófnak egy
1870-ben megjelent röpiratából vannak
véve s megvilágítják, mint gondolkozik
a dualizmusról és a Magyarországgal való
viszonyról. A röpirat e pontja
így hangzik:

"A mi Ausztriának valóságos unikumma
vált, nincs többé fővárosa, mert két fővá-
rosa is van, központját egy határon túl
képezi egy patak képében, e barab neveket,
Tranz és Cisz-Lajtánia, e patakocskák ked-
véért találták ki, egyik a keleti, a másik a
nyugati félt jelent, és nem marad egyéb
hátra számunkra, mint hiszékenyen elismerni,
hogy Lemberg jobban nyugatra van, mint Po-
zony és Sopronnyelve fekvése keletben, mint
Bukovina! Még inkább nehe-
zére eshetik az osztrák
hazafinak, hogy többé
nem szabad egy egész
Ausztriáról beszélnie
s ennél is nehezebben
a cisz-lajtániaiakra rész-
venni abban a societás
leoninában, mely a Ma-
gyarországgal való pénz-
ügyi kiegyezés hangza-
tos nevét viseli, de leg-
nehezebben eshetik a régi
osztrák katonának a had-
sereg részleges ketté-

választását megszokni
és Kossuth praetoriánus
sait mint bajtársakat
üdvözölni."

E rövid mutatóvány — azt hisszük
— elegendő arra, hogy teljesen megis-
merkedjünk az új osztrák miniszterrel.

A Tisza szabályozás. Baross
Gábor közlekedési miniszter a napokban egy
szaktanácskozmány elé nagyérdemű jelen-
tést és egy javaslatot terjesztett, melyek a
szabályozási ügyek jelen stádiumát meg-
világították, melyeket az e részben szük-
séges teendők iránt a törvényhozás elé ter-
jeszteni szándékozik. Mind az előterjesztés,
mind a javaslat, sokkal nagyobb jelentő-
ségű munkákat, semhogy részletes méltatás
e pillanatban lehetséges lenne. Itt csak
általánosságban akarjuk e munkáltra fel-
hívni a figyelmet, mint annak örömdetes
jelére, hogy a közmunka- és közlekedési
miniszter mily lelkiismeretes gondnal és
eréllyel lát hozzá, hogy az országgyűlés
előtte a viszonyok gyökeres rendezése iránt
tett ígéretét megvalósítsa. A javaslatok és mun-
kálatok, melyek eredménye a tanácskozmány
elő terjesztetett, hónapokig tartó, megfeszítet
munkálkodás gyümölcsei, s remél-
jük, hogy e munkálatok — részben már
megkezdett — foganatosításában is ugyanaz
az öntudatos, határozott célokat szem
előtt tartott irányzat fog érvényesülni, mint
azok előkészítésében. S ha a társulatok
tevékenysége, mely felől a miniszter
egyébiránt teljes méltánlyással emlékezett
meg, megfelelő lesz: a kormány s az ér-
dekeltek vállvetett igyekevése bizonynyal el-
fogja érni a szabályozási mű lehető teljessé
és biztossá tételét, s azzal az utóbbi fél
évszázad egyik legnagyobb ilymenű alkotás-
t, mely eddig sem érdemelte az ellene
a vesztély pillanataiban felhangzó kemény
vádakat, — jelentőségével egyenlő mérték-
ben hasznos- és maradandó értékűvé
teszi közgazdasági fejlődésünkben.

Törvényjavaslatok benyújtása. T i-
sza a Kálmán miniszterelnök, a jövő évi
költségvetési előirányzatot egy rövid pénz-
ügyi expozéval, esetleg az 1887-ki zárszám-
adásokat is, valamint a regale megváltásáról
szóló két törvényjavaslatot a képviselőháznak
f. hó 18-án tartandó ülésén akarja be-
nyújtani.

A regalemegváltás az országgyűlésen.
Az országgyűlési sza-
bad elvű pártnak immár nagy
számmal Budapestben levő tagjai közt élénk
eszmecsere tárgyat képezik a regalemegváltás-
sá s azon mozgalom, mely az ország külön-
böző vidékein a szóban forgó előterjesztések
egyres rendelkezéseivel szemben folyamata-
ban van. A szabadelvű körben Tisza
a miniszterelnök maga is ismételve résztvett
ezen eszmecsereben, melynek során figye-
mebe ajánlották a párt egyes tagjai külö-
nösen a városoknak, nevezetesen magának
a fővárosnak speciális regálügyi vi-
szonyait. A miniszterelnök kijelenté, hogy
a ház legelső ülésének egyikén, valószínű-
leg e hó 17-én fogja a regale-megváltásra
vonatkozó előterjesztéseket benyújtani,
kérve, hogy azok külön bizottsághoz uta-
sítottassanak, minthogy a regale-megváltás
a pénzügyi tekinteteket kívül oly sok jogi és
közgazdasági kérdéssel is kapcsolatban
áll, hogy az előzetes tárgyalást alig lehetne
célszerűen a ház állandó bizottságainak
bármelyikére ruházni. E külön bizottság
megalakítása fogja a ház első teendőjét
képezni.

Beszélgetés Milán királylyal.

A bécsi "Presse" egyik munka-
társát szombaton fogadta a szerb király. A
király ez alkalomból egy a szerb
pártviszonyokról, vala-
mint Ausztria-Magyaror-
szághoz való viszonyáról
és választási ügyéről nyilat-
kozott.

A király megjegyzéseinek egy része
a haladó-párttól s vezéréről, Garasan-
inról szólt. A király erre vonat-
kozólag a többi közt következőket mondá:

Nagyon megfoghatónak tartom, hogy
őleg Ausztria-Magyarországban csodálko-
znak, hogy rosszalom nem annyira a haladó
párt, hanem vezérének, Garasaninnak és
pártíveinek magatartását. Nem a külügyi
politika okából teszem ezt, hanem ama
kvalifikálhatatlan magatartás miatt, melyet
a haladópartii emberek tanusítottak. A ha-
ladópart az ország minden pártja közt

leginkorrektebb maga-
tartást követő váloperemben, —
míg a radikális és liberális párt e
kérdésben relativ korrektek magatartással
óir. — E tekintetben személyes meggyő-
ződést szereztem Abbaiban és Gleichen-
bergben. Garasanin Piroosannozal, a királyné
ögyészével a legjobb egyetértésben van. O
volt az, a ki Piroosannak rávette legutóbbi
bukarosi utjára. O volt az, a ki a királyné-
nének tanácsolta, hogy bocsánatot kérjen
tőlem oly feltétel mellett, hogy engedélyem
nélkül vissza ne térjen Belgrádba, elfogadja
az egyezményt, de utasítsa vissza a választ.
Ertem, ha valaki, a ki nem tudja, minő
szerepet játszott a királyné tiz év alatt po-
litikail és más tekintetben Belgrádban, vé-
delmezte őt, de Garasaninnak, a ki már évek
óta jól ismerte a királynét, a váloperben
velem kellett volna tartania, mert azt jól
tudta, hogy a királyné már
régóta az Ausztria-Ma-
gyarország ellenes po-
litikai áramlatot támoga-
tatta.

Elterjedt az a vélemény is, hogy
Rizticsnek Abbaziában való
jelenléte és az ebből származó válsághírtek
bizonyos cselszövények következményei-
Rizticsnek jelenléte egyáltalában vélelén-
ség műve volt. Nézetem, melyeket velem
szemben a váloper kérdésében kifejtett,
teljesen korrektek. A királynéval szemben
el foglalt magatartása
már azért sem támaszthat kétség, mert
sohasem váltott vele levelet, a mit a haladó-
párt vezetői bizonyára nem állíthatnak ma-
gukról. Garasanin ismételtén ki-
jelenté nekem, hogy nem törekszik minisz-
teri társára. Még csak nemrég ajánlottam
fel neki a római követséget, melyet azonban
kvalifikálhatatlan módon visszautasított, a
miből azt lehet következtetni, hogy m
minden áron Belgrádban
akar maradni, hogy részt
vegyen tovább is a csel-
szövényben, melyet a
váloper kezdete óta foly-
tatott.

A ki ismeri Szerbia mai viszonyait, be-
fogja látni, hogy e pert mindenkéltől ra-
dikálisan kell elintézni,
mert itt nem személyes ügyemről van szó,
hanm politikai kérdésekről. A haladópart
vezérei könnyen eldöntésre juttathatták volna
a váloper tanácsaik által, midőn még a
szinódus előtt volt. A szinódus által való
eldöntés lett volna az egyedüli korrekte
dolog és a szinódus többsége mégis a válás
ellen nyilatkozott. Garasanin ur-
nak és környezetének magatartása az oka
minden késelemnek.

A haladó párt, mint ilyen,
ugy mint előbb, most is
teljes elismerésemet
bírnja politikai tekintet-
ben; de ha tovább isfenn
akar állani a politikai
tényező akaratlanu Szer-
biában, más vezér és ta-
nácsadó után kell néznie.

Milán király az osztrák és magyar sajtó
magatartást is érintette. Megjegyzé, hogy
a királyné helyzetét illetőleg nem volt min-
dig kéllőleg informálva és a valós kérdésést
néha inkább az érzelm, mint a politikai
érdekek szempontjából tárgyalta. Ez bizo-
nyára nem történt volna meg, ha Ausztria-
Magyarországban tudták volna, miképen
gondolkozik a királyné Németországról és
egyáltalában mindenről, a mi német.

A mi Szerbiának Ausz-
tria-Magyarországhoz
való viszonyát illeti, meg-
jegyzé a király, hogy azt a tényleges álla-
potok maguktól teremették. Ausztria-Ma-
gyarországnak létérdeke Szerbia fenntartása
és jogos aspirációinak támogatása. Ha itt
előt felmerül az európai sajtóban az a vé-
lemény, hogy Ausztria-Magyarország Szerbia
annexiójára törekszik, ez jogosulatlan felte-
vés. A Habsburgok monarchiájának össze-
tételé elene azily feltételesek. A monar-
chiában nem lehet oly politikailag irányadó
tényező, a ki ily szándékot táplálhatna.

A király végül rendkívüli, szinte lelkes
melegséggel beszélt uralkodónkról, mely
személyes tiszteletét és odaadását fejezte
ki. Nem csak mint birodalmának feje iránt
tartozik csodálattal és tisztelettel, hanem
mint Szerbiának barátja is megérdemli
Szerbia királyának és népének ragaszkodó
tiszteletét.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár látogatása a pápánál.
A pápai körökben egyértelműleg hálas meg-
elégedés uralg a felett, hogy a német csá-
szár gyöngéd tekintettel volt a pápának
sajátságos és nehéz helyzetére és mindent
elkövetett, hogy utazásának netalán a Va-
ticán ellen intézett nyilatkozvány jellegét
evegye és azt lehetőleg úgy tartsa fel,
hogy ő a Rómában levő mindkő. souve-
rainból tett látogatást. — Így Vil-
mos császár által a pápa iránt tanu-
sított különös tekintetek tudják be, —
hogy ő nem a Quirinal melletti né-
met követség, hanem a Vaticánál hit-

lesített porosz követségből, külön Berlinből
idehozott díszfogaton indult el a pápa
meglátogatására; továbbá, hogy Henrik
herceggel és kíséretének legkiválóbb tag-
jaival jött, a kik mind a nagy egyenruhát
viselték és így a kölsőségek ugyanazok,
melyek a császárnak Bécsben és a Quirinal-
ban tett látogatásával követtek. Azon kö-
rölmény is, hogy a vatikáni látogatás csak
néhány órával később történt a quirináli lá-
togatásnál, a pápa iránti gyöngéd tekintet-
nek tudatik be.

Az „Osservatore Romano“ Vilmos
császárnak, a pápánál tett látogatását a leg-
nagyobb jelentőségű
ténynek tekintti, mely oly
körölmények közt történt, a melyek megha-
rmozorozzák becset. Vilmos császár római
látogatása az olasz kormány helyzetét Ró-
mában sem állandóbbá nem teszi, sem meg
nem szilárdítja és a római kérdést érintet-
lenül hagyja. Amíg a kérdés meg nem ol-
datik, prekarissus teszi az olasz állam bi-
zonlóságát és existenciáját.

Merénylet a német császár ellen. A
berlini Staats. Correspondenz, mely rende-
sen felhivatalos helyről kapja értesítéseit,
feltűnő hírt közöl. E lap szerint Bécsben az
anarchista-párt Vilmos
császár élete ellen me-
rényletet tervezett. A
merénylet terve a londoni autonomista cso-
porttól indult ki, mely nagybőrra osz-
trákokból és csehokból
áll. E szövetség lelke hirszerint Paukert
József ki a Merstallinger-féle affairában is
részt vett. jelenleg azonban a szövetség
állítása szerint, a titkos rendőrség szolgál-
tában áll.

Törökország a hármass szövetségben.
Az „Italia“ koholmányok és minden alap-
ot nélkülözönek jelenti ki
egyik bécsi könyvnyomtatónak azon hírt,
mintha az olasz kormány által támogatott
berlini kabinet hiába
tett volna kísérleteket,
hogy a szultánt a béke
fenntartása céljából meg-
kötött szövetségbe való
belépésre bírja. — Ez tehát
annyt jelentene, hogy Törökországot csak-
ugyan sikerült a szövets-
séghez való csatlakozásra
bírní.

ARADI KÖZLÖNY

(Megjelen mindennap)
Előfizetési feltételei.
Helyben házhoz hordva:

Table with subscription rates: Egy évre, Fél évre, Negyed évre, Egy óra.

Table with subscription rates: Vidékre szétküldve: Egy évre, Fél évre, Negyed évre, Egy óra.

Felkérjük lapunk azon előfizetőit, kik-
nek előfizetése szeptember végén le-
járt, hogy az előfizetést
mielőbb megtenni a si-
veskedjenek, nehogy a lap szét-
küldésében fennakadás álljon be.

NAPTÁR.

Október 15. Hétfő. Rom. kath. naptár:
Terézis. Prot. naptár: Hedvig. Terka. Görög-orosz
naptár: (október 3.) Ar. Dénes. Nap kétféle óra
20 percet, nyugszik 5 óra 9 percet.

— A „Kölcsey könyvtár“ kedden és szombaton
delután 3-4 és pénteken délelőtt 11-12 óra közt
asználható.

Sport.

— Aradi falkavadászat. —
Október 22-én kutas ósáda.
23-án 35-ik órház.
24-én kurticai kis erdő.
25-én újfalusi ósásház.
26-án 91-ik órház.
29-én kutas ósáda.
30-án 35-ik órház.
31-én kurticai kis erdő.
Dél előtt 11 kor.

Károlyi Tibor gróf.

A csanád megyei a ga-
rász-egylet ez idei kölk-agá-
versenye, október hó 28-án és esetleg azt
követő napokon tartatik meg, az ősszejevetel
Makón, folyó hó 27-én delután a kaszinó-
helyiségben lesz.
E versenyre nevezhetni folyó hó 27-én
este 9 óráig az egyleti titkárnál szóval vagy
írásban, akik ezen egyletnek tagja, 22 hó-
nál nem idősebb saját nevelésű — mely
már három hónapok korában tulajdonát
képezte — agarát, annak neve, neme és
színe pontos megjelölésével s a nevezési

díjnak — nyeretlen agárért 5 frt, már díj
nyertes agárért 10 frt — beküldésével. Ma-
kóra a kaszinóba cizmezzo.

N. Királyhegyes, 1888. okt. 9.
Blaskovics Aladár,
egyleti titkár.

HIREK.

ARAD ÉS VIDÉKE.

Tanfelügyelők tisztelgése a közök-
tatási miniszternél. A tanfelügyelők — közök-
tatási Aradm. tanfelügyelője, Varjassy
Árpád — szombaton deléltől Tóth
József pestmegyei tanfelügyelő vezetésé-
alatt testileg tisztelgtek Csáky
Albin gróf vallas és közoktatásügyi minisz-
ternél, mely alkalommal a miniszter Tóth
József névvel beszédre válaszolva, kijelentette,
hogy mint főispán már különös
gondot fordított a népoktatás és közmuve-
lődes ügyeire, ismeri tökéletesen a felada-
tokat, melyeket a tanfelügyelőknek teljesí-
teniük kell az egyes vidékeken, de azt is
tudja, hogy mit kell a tanfelügyelőköt kö-
vetelni. Azon lesz, hogy a magyar közök-
tatásügyet, valamint a tanfelügyelői intéz-
ményt európai színvonalra emelje. Azért el
fog hátrítani minden olyan külső körölmé-
ny, melyek a tanfelügyelőket sikeres mű-
ködésükben gátolják. Valamint mindenben,
ugy itt is, a tanfelügyelők működésében
a lényegre fog szorítkozni. Ezt azonban szö-
rogosan meg fogja követelni. A sok irodai
dolgot a lehető minimumra szállítja le,
mert a sok papír, írka-írka csak terükre
van a tanfériaiknak. Azon lesz, hogy a
papír korszáknak vége legyen.

A tiszaszabályozás és a mi vidé-
künk. A tiszaszabályozás érdekében szombaton
Budapestben tartott enquetén Baross
Gábor közmunka és közlekedési miniszter
kiszemelte, hogy az arad-békes me-
gyei egyesített ármen-
tesítő- és belvitzsaba-
lyozó-társulat aradmegyei
8 bílszete, ez évben elis-
metére méltó buzgalommal dolgozik vé-
művelnek kiáptetésén.

Még egy „peru“ Budapesti leve-
lezőnk írja: Itt még mindig a Káro-
lyi Pista gróf „per ün“je dominál. Ká-
véházakban, a klubben és a lapokban is
szórványosan még mindig erről beszélnek.

A jókedélyű Beüthy Algernon alázatos,
arccsal hajlja meg magát Andrássy Manó
gróf előtt s csengő hangon rimánkodik
hozza:

— Engedje meg, kegyelmes uram,
hogy minden héten per tu szólithassam
egyszer.

Harkányi Frigyes vagy Szontagh Pál,
a ki minden dologra tud egy snekdótát
elbeszélni a Károlyi Pista követendő eljá-
rásról, a B... os Pista esetét.

B-os Pista hatalmas diaszta Csa-
nád megyében, de nincs annyira
bizalmas önmagával, mint Károlyi Pista
(mert ő Istvánna k írja magát),
elbátározta, hogy részt vesz az alkotmányos
élet tusában s behajtatott pompás négyes
fogatán Makóra a meggyűltéire.

Minthogy az ellenzékek azámitotta
magát, az ellenzékek nagy fordulatot vár-
tak megjelenésétől s Morcosos István uram
sokezer volt már birkolapásért az állam
kosztján) széles örmében elánek tolakodott
a hintóhoz, bizalmasan nyújta fel tenyerét
a kocsin ülő nagy urhoz s nyájás, borítú
hangon odaszólvá:

— Szerbusz kedves Pista össem!

Mire B. István ö nagysága araszt elfu-
totta a vörösség s izgatottan parancsolta
a kocsisának:

— Fordulj meg. Hajts haza felé!

A csanádi olygaroha belátta, hogy az
alkotmányos élet eszele jár.

S miután az ö természeté ezt nem
tudta bevenni — kitért az alkotmányos élet
előtt.

Körülbéli helyesen cselekedett.
— Az országos magyar iskola-egyesít-
let felügyelő bizottságának Budapestben
szombaton tartott ülésén Varjassy
Árpád Aradmegye tanfelügyelője heterjezt-
vén Nagyhalmágy község kére-
sét, melyben tekintettel arra, hogy Nagy-
Halmágyon és Nagy-Halmágyon Arad,
Hunyád, Torda, Aranyos és Biharmegyékre
terjedő s százat jóval meghaladó község-
ben ez ideig egyetlenegy magyar népiszkola
sem létezett a Nagyhalmágyról a legköze-
lebbi magyar népiszkola 7-8 mértföld-
nyire távol, egy magyar népiszkola meg

